

Stimați colegi,

doamnelor și domnilor,

”...cu toate că nu avem motive să ne bucurăm de aceste sărbători în aceeași măsură în care se bucură cei cărora destinul le surîde, măcar să organizăm și noi serbarea noastră cu amintirile, cu tradițiile noastre, religia și îndatoririle noastre patriotice. Să mergem în bisericile noastre și acolo să evocăm tot ce am trăit de-a lungul secolelor în țara asta, să-l slăvim pe Domnul Dumnezeu pentru că ne-a dăruit comorile cele mai de preț, biserica și naționalitatea noastră și, în același timp, să ne rugăm ca să ne ajute să le păstrăm și în viitor; să ne rugăm așa cum ne poruncește El și pentru eliminarea diferendelor între popoare și religii, pentru pacea interioară.”

Doamnelor și domnilor, rândurile de mai sus le-am citat din circulara editată de preasfințitul Miron Românul, mitropolitul ortodox al Sibiului, cu ocazia Mileniului maghiar, în 1896.

Doamnelor și domnilor,

În secolul trecut au fost foarte puține ocazii în care românii și maghiarii au avut prilejul de a sărbători ceva împreună. În anul serbărilor Mileniului maghiar românii din Ardeal și-au exprimat păsurile și nemulțumirile seculare, iar în 2018 ne amintim de un eveniment istoric, cu o altă semnificație pentru maghiari decât pentru români.

Fără îndoială istoria deseori ne-a învrăjbit. Secolele de istorie s-ar putea interpreta și ca o istorie a unui conflict, însă, observăm și faptul că nu de puține ori am reușit să cooperăm. Am luptat împreună împotriva pericolului otoman și am sperat împreună sub jugul dictaturilor din secolul XX, am trăit împreună schimbarea sistemului comunist și am aderat împreună la UE.

Doamnelor și domnilor,

Această aniversare ar putea fi o excelentă ocazie pentru a crea un proiect de viitor, un proiect de țară nou și concret. Însă această doleanță va putea fi creată doar prin normalizarea relației dintre majoritate și minoritățile naționale.

Transilvania, Siebenbürgen, Erdély – această regiune care leagă destinul nostru, al tuturor, ne oferă un exemplu unic în acest sens. Este regiunea în care a fost instituită, pentru prima dată în lume, egalitatea religiilor și libertatea religioasă. Este regiunea în care, cultura română, maghiară, germană, evreiască, armenească,

romă și celelalte culturi au supraviețuit împreună împrejurărilor nefaste din secolele trecute, și s-au îmbogățit reciproc. Acest model transilvan multiseclar, stima reciprocă față de cultura celuilalt, acceptarea reciprocă a diferitelor viziuni, trebuie să fie exemplul nostru și în viitor.

Aceasta ar putea fi și concluzia evenimentelor din secolul trecut: forța unei țări nu este dată de uniformizare și de convergența opiniilor, ci dimpotrivă, de crearea unui cadru juridic și social pentru exprimarea liberă a diversității și multiculturalității.

Trebuie să admitem faptul că, modelul – al cărui spirit este asumat și de Rezoluția de la Alba Iulia, unul dintre atestatele fundamentale ale României moderne – nu s-a concretizat în România. Acest lucru nu este susținut doar de noi, maghiarii, dar și de mulți patrioți români din perioada interbelică. Considerăm că, în timp ce aniversăm Centenarul formării României moderne, trebuie să vedem cum anume și în ce mod s-au realizat promisiunile incluse în Rezoluția de la Alba Iulia, citez:

„Deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie prin indivizi din sânul său (...).

În secolul trecut, minoritățile naționale, deci și maghiarii, au fost private de drepturi esențiale, și, cu toate că după 1989 situația s-a ameliorat, suntem departe de egalitatea totală dintre naționalități așa cum prevede Rezoluția de la Alba Iulia.

Maghiarii din România nu se pot raporta la acest centenar la fel ca majoritatea română, întrucât ceea ce românii consideră ca fiind îndeplinirea dezideratului lor național, pentru maghiari va rămâne o pierdere majoră, până când promisiunile cuprinse în Rezoluția de la Alba Iulia nu vor fi respectate.

Spun asta cu respectul convenit sărbătorii d-voastră!

Deși secolul trecut a însemnat una dintre cele mai dramatice perioade ale istoriei maghiarilor, totuși acesta are și un mesaj pozitiv: comunitatea maghiară din România a reușit să-și păstreze identitatea, cultura, limba în secolul XX, ca și comunitatea românească din secolele XVIII-lea și al XIX-lea.

De fiecare dată comunitatea maghiară a avut o atitudine constructivă, pașnică și cooperantă. În puținele momente critice care au fost, am ales calea dialogului. În ultimii 29 de ani, UDMR și maghiarii din România și-au demonstrat intenția de cooperare cu românii, pentru binele acestei țări, pentru binele tuturor.

Iar celor care contestă acest fapt, celor care suspectează mereu un scop ascuns și planuri secrete ale maghiarilor din Transilvania, le transmitem că abordarea lor

este absolut greșită, iar presupunerile nefondate îngreunează gândirea comună, planificarea, posibilitatea identificării soluțiilor corecte privează de energie și societatea română.

Noi, românii și maghiarii am luat o decizie corectă atunci când am ales calea dialogului în locul confruntării.

Doamnelor și domnilor,

Eu am încredere că, în deceniile care urmează, putem construi o țară întemeiată pe toleranță și înțelegere reciprocă, pe un dialog sincer, pe respectul față de cultura și diversitatea celuilalt, o țară în care minoritățile naționale și religioase pot avea sărbători comune, gândindu-se la bunăstarea țării și la tot ceea ce îi unește.

Propun să căutăm împreună posibilitățile cooperării, să elaborăm un nou proiect de țară, să așezăm pe baze noi conviețuirea dintre naționalități, relația dintre majoritate și minoritate!

Vă mulțumesc!